

NAŠA MOČ

GLASILO SLOVENSKEGA DELAVSTVA.

Št. 39.

V Ljubljani, dne 26. avgusta 1910.

Leto V.

Kruha poceni!

Poslanec gornještajerskih kmetov, Ferdinand vitez Panc, je izdal pred nekaj tedni zelo zanimivo knjižico,¹⁾ v kateri dokazuje, da visoka carina na žito ni kmetom v naši državi, zlasti v planinskih deželah nič pomagala, marveč da jim je celo v veliko škodo: naš kmet živi od živinoreje, ne od žita. Visoke žitne cene so vzrok, da so tudi otrobi, oves in ječmen, ki se rabi za klajo, dražji; ravno tako sta pa tudi slama in seno dražja. Ker je torej vse krmljenje dražje, ima pri živini vkljub višjim cenam malo čistega dohodka. Ko bi bila klaja cenejša, bi bila seveda tudi živinska cena lahko nižja. Našega kmečkega ljudstva velik del kupuje moko in žito za lasten živež in za živino. Velika škoda za ljudi, zlasti pa za prašičereje, je vsled carine predraga koruza. Ker je žito tako drago, se sili kmet z žitom tudi tam, kjer ni zemlja za to in kjer so stroški za obdelovanje veliki. S tem je seveda živinoreja na slabšem, ker se ne poskrbi tako za dobro in zadostno klajo, kakor bi se lahko. Nazadnje pa še to-le: Če se podraži žito, se mora podražiti vse drugo. Dražji kruh zahteva večje plače povsod in višje cene za obleko in raznovrstno orodje, ki ga kmet potrebuje. Višja cena na žito torej nič ne pomaga, ker je samo korenina za višje izdatke tudi za kmeta.

Panc na podlagi natančnih podatkov, ki jih je dobil od poljedelskega ministrstva, dokazuje, da so te stvari, ki smo jih ravno kar povedali, do pičice resnične. Bivši poljedelski minister dr. Bráf je namreč urednika dr. Hoffmeisterja poslal, naj preišče pri raznih kmečkih posestnikih, kako vpliva na njihovo gospodarstvo visoka žitna carina. Ti podatki so taki, da se jih ministrstvo — dr. Bráf je že odšel — ne upa priobčiti, ker bi veleposestnikom zmešali štreno. Samo veleposestniki z ogromnim poljem, ki na njem delajo vse s stroji, imajo dobiček od visokih žitnih cen; mali in srednji kmet ima pa škodo kakor delavec in obrtnik.

Na koncu pravi Panc: »Kmečki stan, zlasti v planinskih deželah (na Krasu ravno tako), je mnogo bližji delavcu in obrtniku,

kakor veleposestniku. Za kmeta, čigar bratje gredo za obrtnike ali delavce, je mnogo bolj potrebno, da se drži politike, ki je tem stanovom prijazna, kakor da si dela sovražnike med drugimi stanovi in pri tem vendar le sam hodi po kostanj v žerjavico, ter si tako roke osmоди.«

Temu dostavljamo, da je naš kmečki poslanec Demšar v državnem zboru očitno rekel, da ni prijatelj visoke carine, in da je dr. Krek že večkrat povdarjal, da malega in srednjega kmeta boli vse kaj drugega, nego to, kar je veleposestnikom na srcu. Potemtakem smemo reči, da se glede na carinsko vprašanje bližajo boljši, za delavca lepši časi.

Draginja je res neznosna. Mi vidimo po svojih konsumnih društvih, kako rastejo zadnja leta izdatki za potrebni živež pri delavskih družinah; iz strokovnih društev vemo, kakšne zaslužke imajo delavci; iz bolniških blagajn pa spoznamo, kako je z delavskim zdravjem. Vse to kriči na vso moč, da tako ne more iti več dalje. Draginja je kakor krvoses, ki ubija zdravje in življenjsko moč, ki spravlja v pomanjkanje ves delavski stan.

Socialna demokracija porablja to priložnost, da proti vsem, ki niso v njenem taboru, zabavlja. Od zabavljanja, laži in obrekovanja pa nima delavec nič. Kako neumno je, če socialni demokratje vpijejo, da so naši poslanci vzrok draginje. Postava o carini je sklenjena leta 1906., ko še ni bilo sedanjega državnega zbora. Ena državna polovica je ne more izpremeniti. Ogri pa v kako izpremembo ne bodo privolili. Treba je torej počakati do leta 1917., ko se bo sklepal novi carinski cenik. Do takrat je pa edino prav venomer povdarjati, da boj proti kapitalizmu veže kmeta in delavca in da morata zato skupaj, roko v roki v vzajemni prijaznosti rešiti tudi carinsko vprašanje. Po ti poti pridemo do tega, da se carina na žito znatno zniža in s tem tudi moka pride do nižje cene. Mi pojdemo po nji in trdno upamo, da dosežemo svoj cilj.

Ljubljana brez župana.

Ivan Hribar ni več ljubljanski župan. Cesar namreč njegove izvolitve za župana ni potrdil. S tem je zapečaten usoda moža,

ki je celo vrsto let vodil ljubljansko občino. Za njegovega županovanja se je Ljubljana na zunaj in znotraj precej izpremenila. Zunanje je postala sicer lepša, toda znotraj zelo grda. Poprej starikavo mesto, toda s cenimi stanovanji in mirnimi prebivalci, je postala Ljubljana po potresu moderno zidana, toda tudi moderno draga in razuzdana. Pod Hribarjem se je ustanovil v Ljubljani bordel, ki je poživil del prebivalstva in pripravil za takozvano svobodnjaštvo. Nočni mir se v malo kakem mestu tako kali, kakor se v Ljubljani od časa zadnjih državnoborskih volitev. Stari trg, Florijanske ulice, Zabjak, Kolodvorska ulica in še nekaj drugih ulic se nahaja, v katerih se razsaja, kolne in klafe cele noči. Policija je v tem oziru skoro brez moči, ker so razsajajoči večinoma pristaši liberalne stranke. — In takega Bog varuj aretirati! — To smo na svoje oči videli in slišali za časa Hribarjeve kandidature za državni zbor. Neki Arnošt je vodil tolpo pijanih razgrajčev, ki so snemali okna in pobijali šipe vpričo policije. Aretiran ni smel biti nihče.

Za časa Hribarjevega županovanja se je življenje v Ljubljani podražilo neizmerno. Mesarjem je občina šla skoraj naravnost na roko, kar je iz političnih ozirov sicer umevno, toda za prebivalstvo nikakor koristno. Delavci v Hribarju niso imeli prijatelja. Saj je sam izjavil neki deputaciji, ki je šla svojedobno k njemu prosit, da zboljša mestnim delavcem plače, da za delavske družine občina ne more skrbeti. Torej delavec naj bi delal takorekoč zastoj, če tudi pogine njegova družina. Kako so rotovski uslužbenci spoštovali svobodo volitev delavcev, smo imeli priliko videti tudi ob državnoborski volitvi. Predovičev prašičji voz, na njem mestni delavci, zastraženi od liberalnih agentov in rotovških uslužbencev, je bila prikazen za svobodomiselne bogove. — Delavec, če si v službi občine, moraš misliti, da je Hribar tvoj gospod in le njega smeš voliti! Za delavska stanovanja se za časa županovanja Hribarja ni prav nič storilo. Da, nasprotno, spravil bi bil Hribar rad vse delavce kam na Posavje, da bi bila Ljubljana bolj moderno frakarska. Volivna pravica za občinski svet se je delavstvu le od daleč in še to v zelo poniževalni obliki kazala. Sama farba. Interesantno bi bilo morda tudi kontrolirati vodoštevce. Govori se, da

Carska zločinstva.

(Dalje.)

Čudno se mu dozdeva prijateljevo obnašanje. »Si li bolan, prijatelj?« ga sočutno vpraša; »ali žalost stiska tvojo dušo, da se ogibaš krasoti, ki se blizu tebe tako lepo razvija?«

»Kaj mi koristi bager, kaj lepota, ako žaluje moje srce?« odgovori Plavt. »Vedi, Avel: nesposoben, oproščenec Scevijev, Milvij, snubil je za mojo Metelo — mene pa so sputili iz Festulove hiše in službe.«

»Nesrečni prijatelj«, odvrne Avel in mu stisne roko. »Kaj pa Metela? si li preverjen o njeni zvestobi?«

Mladeniču se posvetijo oči. »Metela nikdar ne bo zatajila, kar je prisegla;« vzdikne. »V svoji pokorščini svojemu očetu se mi bo sicer odpovedala — toda sovražnemu tekmeču nikoli ne bo podala roke v zakon.«

»Tedaj zaupaj prihodnosti, moj dragi Plavt; še se lahko premeni misel tvojega

gospoda. Teško te bo pogrešal, ker si mu bil potreben; ko te ne bo več imel, bo spoznal, šele tvojo ceno. Ali si našel kako drugo službo?«

»Davno že mi je ponujal tribun Lucij Pizon častno službo z večjim plačilom,« odgovori Plavt. »Ker sem bil navezan na Festula, je nisem sprejel. Sedaj ga pa poprosim. Srečno, Avel! Kmalu te bom obiskal.«

Plavt hiti dalje in Avel gre urno svojo pot. Čez nekaj časa doseže malo hišico, kjer ste stanovale Aricija in njena slepa učenka in prijateljica. Vroč in spehan došpe v hišo. V mali veži najde staro ženo samo.

»Kje je Aricija?« jo naglo vpraša.

Slepica pozna hojo in glas mladeniča, ki je skoro vsakdanji gost v njeni hiši.

»Ali ne veste, kako velika milost je doseгла vaša nevesta?« vpraša starka. »Aricije ni v hiši; prišli so ponjo z lepo nosilnico. Cesarjevi strežaji so nesli blago deklico in imenitna gospa je sedela zraven nje.«

»Kaj govorite? O čem besedujete?« zakliče Avel ves razburjen. »Ne besedice ne vem.«

»Tedaj vam najin častivredni sinočni spremljevalec, Aleksandros, ni poročal o tem? Obečal je, da vas bo na vse zgodaj obiskal.«

»Vi me nategujete na tezalnico,« odgovori mladenič. »Od jutranjega svita sem zapustil svoje stanovanje; spoštovanega Aleksandra nisem še videl. Storite konec moji muki in odgovorite mi: kje je moja nevesta Aricija?«

»V cesarjevi palači,« odvrne slepica ponosno. »Poklicali so jo k cesarjevi materi, k Agripini, ki bi se rada razveseljevala z njeno umetnostjo.«

Avel odskoči.

»Milostljivi Bog!« zakliče. »Aricija v cesarjevi palači! Aricija, ki se je meni na lju-bo vedno ogibala onih bliščočih krogov, kjer se skriva poguba pod bliščem in leskom? In vi, Lepida, ste jej mogli privoliti?«

(Dalje prih.)

Izhaja vsak petek.

Uredništvo
upravnništvo
Kopitarjeva
ulica št. 6.

Naročnina znaša:

celoletna . . . K 4.—
poluletna . . . „ 2.—
četrletna . . . „ 1.—
Posamezna št. „ 0.10

¹⁾ Die Hochschutzzollpolitik Hohenblums und der österreichische Bauernstand. Wien. Wilh. Frick, I., Graben 27.

jih gotovi pristaši rotovške klike nimajo, medtem ko so jih drugim brez pardona vsilili. V celoti je bil Hribar kot župan čisto navaden frakarski buržoa, ki mrzi vsacega, ki nima pol metra visokega cilindra in ga ima za manj vrednega. Na rotovžu so za časa Hribarja dobivali prostozidarji najboljše zavetišče. Pod njegovim županovanjem se je sklenilo ne udeleževati se v stolnici procesij in in ne objavljati razpisov itd. v »Slovenec«. Vse samo iz sovraštva proti Slovenski Ljudski Stranki. Prav lahko in pravično trdimo, da slabo, kar se je zgodilo pod Hribarjevo vlado v Ljubljani, presega v veliki meri dobro, kar je storil. Delavstvo posebno nima vzroka žalovati za Hribarjem in tudi ne žaluje.

Tobačno delavstvo.

Kupujte Vaš koledar! Soc. demokrati so izdali za tobačno delavstvo koledar, v katerem je med drugim tudi slika dr. Luegerja in spis nekega »župnika« Hermana Hutter. Naslov temu koledarju je »Tabakarbeiter-Kalender«. Opozarjamo naše somišljenike, da ta koledar odločno odklonijo, ker je namenjen soc. demokratski bisagi. Kupujte pa »Familienkalender für die chr. Tabakarbeiterschaft Österreichs«, ki je v prid Vaši organizaciji in stane samo 60 v. Dobi se pri krajevnih skupinah. Ne kupujte drugega koledarja kot Vašega, ki ima 120 strani. Za prilogo je umetniška slika dr. Karol Luegerja.

Zahvala. Hvaležno podpisana si šteje v prijetno dolžnost blag. g. dr. I. Zajcu, c. kr. zdravstvenemu svetovalcu in deželnemu poslancu, tem potom izreči javno zahvalo. Moj sin Alojzij namreč je imel na desni roki malo rano, katero si je s črnilom zastrupil. Roka je silno otekla in bila vsa v mehurjih, trpel je silne bolečine. Vsak, ki je roko videl, je trdil, da bo deček ob roko. Vsa obupana se obrnem na imenovanega gospoda zdravnika, ki je dečka z velikim trudom in požrtvovalnostjo zdravil in srečno ozdravil. Ker se pa ne nahajam v ugodnih gmotnih razmerah in sem mati devetero nedoraslih otrok, je bil gospod zdravnik tako velikodušen, da mi je vse ordinacije — katerih je bilo 40 — popolnoma brezplačno opravil in se tako dejansko izkazal prijatelja revežev. Jaz se blag. gospodu dr. I. Zajcu vsled te velike dobrote ne morem drugače hvaležno izkazati, kot da mu javno iz cele duše zakličem: Bog Vam ves trud tisočkrat v tem in prihodnjem življenju povrne! — Helena Pogačar, Rožna dolina pri Ljubljani št. 228, dne 5. avgusta 1910.

J. S. Z.

Sava. Krščansko-socialno delavstvo je seniško in javorniško! V nedeljo dne 28. avgusta, dopoldne ob 9. uri pridite vsi v »Delavski Dom«, ker bode priredila J. S. Z. shod. Vsi do zadnjega moža na shod!

Shod predilnih delavcev. Skupina J. S. Z. ljubljanske predilnice, je imela v sredo 24 t. m. v prostorih »Kršč. soc. zveze« shod. Govoril je poslanec Gostinčar o starostnem zavarovanju in o nekaterih drugih važnih zadevah.

Trbovlje. Rudarska skupina J. S. Z. v Trbovljah je imela v nedeljo dopoldne v »Društvenem domu« svoj prvi mesečni shod, katerega se je udeležilo precejšnje število članov. Otvoril je shod predsednik skupine Ivan Zupan, ki pozdravi načelnika J. S. Z. dr. Zajca in navzoče člane. Povdarja, da se bodo odslej naprej vršili redni mesečni shodi, na kar opozarja člane, pozivlja pa jih, da se marljivo udeležujejo in pridno agitirajo za udeležbo. Nato je govornik dr. Zajec v obširnem govoru razpravljal o težnjah in potrebah slovenskega delavstva, opozarjal na sovražnike delavstva, pojasnil smoter delovanju J. S. Z. Ta delavska organizacija je edina poklicana, da združi ves jugoslovanski krščansko misleči proletarijat. Tega hoče ščititi proti kakršnikoli izrabljanju. Pošteno in dosledno hoče varovati koristi delavstva, olajšati mu hoče boj za boljšo bodočnost in varovati verska in narodna načela, stoječ neupogljivo in nepremično na temelju kršč. socializma. Tiho sicer dela Zveza, mirno in trezno, vsposobiti hoče ljudstvo, da bo znalo vselej voditi svoje boje pošteno in z upom zmage. Vsakršen radikali-

zem odklanjamo, ker smo prepričani, da je vsak radikalizem laž in pesek v oči masam, da jih zaslužni zelenim ali rdečim idejam, ki so našemu delavstvu tuje in pogubne. Govornik nujno pozivlja rudarje v živahno agitacijo za Zvezo. Tudi rudarska industrija se nahaja v nekaki krizi, razvita je konkurenca premogovnih družb in nevarnost obstoji, da pridejo ob kruh celo stalni rudarji. Izjavljamo, da bomo vedeli in znali dobiti sredstva, da ščitimo svoje člane, krize naj se poravnajo brez škode delavstva! S krepkim pozivom k živahnemu delu konča dr. Zajec svoj govor z obljubo, da je pripravljen zopet priti med rudarje in razpravljati o važnih delavskih vprašanjih. Govor so pozdravili zborovalci z živahnim ploskanjem.

Shodi J. S. Z. se vrše dne 28. avgusta na Savi, 4. septembra na Gorjah in dne 11. septembra na Javorniku. Na vseh teh shodih bo govoril načelnik J. S. Z. dr. Zajec. Gorenjsko delavstvo že sedaj opozarjamo na te shode!

Zahvala. Najiskrenejšo zahvalo izrekam tem potom slav. odboru J. S. Z. Dovolil mi je izredno bolniško podporo, do katere po pravih nisem imel pravice. Pri nas smo ustanovili šele pred nekaj meseci plačilnico J. S. Z. Kmalu po svojem vstopu v J. S. Z. sem bil nesrečen, podrlo me je drevo v gozdu pri tesanju. Bil sem v bolnici in doma še dolgo nesposoben za delo. Zavarovan nisem bil nikjer, ker tu se za gozdne delavce noben delodajalec ne zmeni za zavarovanje. J. S. Z. pa mi je dala izredno podporo za ves čas bolezni. Kako mi je ta podpora prišla v pomoč, ko nisem mogel nič zaslužiti! Še enkrat jugoslovanski Strokovni Zvezi iskrena zahvala. Tovarišem delavcem pa bratski opomin: Kar je mene zadelo, lahko jutri tebe. Kam se boš obrnil za kak denar v bolezni, zlasti gozdni delavec? Vlada in delodajalci se tako malo zmenijo za nas. Kako silne koristi je za nas J. S. Z. Postani njen član, kesal se ne boš! — Loški potok, dne 24. avgusta 1910. — Alojzij Lavrič, tesač, Retje št. 105.

Krvoses kapitalizem.

Sava. V valjarnici imamo nabit jako zanimiv in strog kopalni red. Kopalnišče je seveda tudi, a žal, da v najskromnejšem slučaju ne odgovarja vsaj za silo delavskim potrebam. Podobno je le navadni gnojnični jami, v katero se izteka vsa nesnaga, dobre, čedne vode pa pride le toliko notri, kolikor je mojstrom in uradnikom ostane, za katere je seveda v tem oziru jako dobro preskrbljeno. Za delavce torej o kakem modernem kopalnišču ni niti govora. Zdi se nam, da je to valjarnično kopalnišče le nekaj peska v oči, ker že višje oblasti zahtevajo za delavce v zdravstvenem oziru boljše preskrbe. Mi sicer imamo delavni red, ki ga je, kakor kaže podpis, videl in potrdil naš dični in kakor se izjavlja, za vse dobro vneti gospod okrajni glavar F. Župnek, ki je pa takrat seveda, kakor po navadi, na delavce popolnoma pozabil, da bi se postavila vsaj ena točka kot dolžnost delodajalca skrbeti za zdravje delavcev. To bi bila dobro vrejena kopalnišča, ki bi se rabila tudi v pozimskem času, a ne samo dva do tri mesece poletne dobe. Sedaj pa pride še dobra pitna voda, za katero se že leta in leta borimo, a žal, brezuspešno in to sredi bistrih gorenjskih studencev, ki po vsej okolici tako prijetno in vabljivo žuborijo iz tal, a le v korist nenasitemu kapitalistu. Delavcem v tovarni pa ostane le brlozga, dostikrat pomešana z raznim smrdljivim mazilom, ki se rabi v valjarnici. Lahko rečemo, da je naravnost sramotno od vodstva tovarne, da vladajo v higienskem oziru tako nezdrave razmere v savski tovarni. Zato vam kličemo: dajte nam primerna kopalnišča in zdrave pitne vode, potem še-le bomo rekli, da se zavzimate za dobrobit svojih delavcev, kar sedaj neopravičeno trdite.

Vevče. Kakor čujemo, je v vevški papirnici zopet zrasel nekaterim mojstrom groben, da psujejo po culukafersko delavce. Eden teh je baje neki Kuhar. Fantičku svetujemo, da opusti surovosti, sicer mu zna postati žal. Delavstvo pa prosimo, da nam o takih stvareh natančno in resnično poroča.

Žrtve dela. Kakor poroča generalni inšpektor angleških rudokopov, se je ponesrečilo minolo leto na Angleškem 1443 rudarjev. Toliko ponesrečencev že ni bilo od leta 1873.

Med brati in sestrami.

Prevalje. Pri nas se je vršila v nedeljo, 21. t. m., lepa slovesnost petnajstletnice obstoja katoliškega delavskega društva. Pred petnajstimi leti se je ustanovilo v Prevaljah to društvo iz dejanskih potreb. Tedaj ko se je še kadilo iz dimnikov prevaljskih tovaren, se je hotela vkoreniniti tudi socialna demokracija. Toda novo katoliško delavsko društvo ji je postavilo tu trajen jez in ni mogla razviti svojih rdečih peruti. Pod spretnimi vodstvom je društvo kljubovalo vsem navalom in vršilo tudi svojo nalogo. Eden večletnih predsednikov — Rupnik, doma iz Idrije na Kranjskem, — počiva že davno v hladni koroški slovenski grudi. Društvo mu je postavilo na grob lep spomenik, ki priča o pridnosti in delavnosti poštenega delavca. Da je društvo priljubljeno, pokazala je udeležba pri nedeljskem shodu in slavnosti. Ljudi je bilo navzočih na stotine, tako da je bilo obširno dvorišče gostilne premalo. Ob 3. uri popoldne se je pričela slovesnost. Prvi je zbrane člane in goste pozdravil vlč. g. kaplan Štritof, nakar je poslanec Gostinčar govoril o delavskem vprašanju in potrebi splošne in osobito delavske organizacije. Organizirati se je treba v obrambo gospodarskih, narodnih in verskih interesov. Priporočal je ustanovljenje podružnic in plačilnic Jugoslovanske Strokovne Zveze. Strokovna zveza nudi delavstvu vse, kar ono rabi v slučaju nepravilnosti. Vzpodbujal je navzoče tudi, da se ne dajo vjeti nikakim narodnim nasprotnikom. Dolžnost naša je, ohraniti grudo in govorico, ki smo jo prejeli od naših očetov in ki je poskropljena in posvečena z njihovim srčnim krvjo. Za Gostinčarjem sta pozdravila shod še g. kaplan iz Črne in pa visokošolec gosp. Kotnik. Zatem se je igrala dr. Krekova igra »Tri sestre«, zelo dobro. Za ostali vžitek zabave so skrbeli dobro izurjeni pevci in tamburaši. Šaljiva pošta in srečolov pa sta bila poleg zabave prinesla tudi blagajni zadostilo. Tako se je završila lepa slavnost, ki bo ostala v trajnem spominu in rodila tudi dobrega sadu.

Gnojno cunjjo imenuje naš »Naprej« list »Našo Moč«. No, od socialno-demokratskih dopisnikov ne moremo drugega pričakovati, kakor zabavljanje in laži čez nas. V istem članku, ko daje ta častni naslov delavskemu listu nasprotni stranke, pa sam kaže, kako gnoj on razstavlja pri nas. O znanem shodu, ko se je šlo, ali naj žito še ostane, ali naj se plača v denarju, pravi, da je dekanova obveljala, ki je govoril, naj žito v naturi še ostane, ne pa ono, kar ste govorili socialni demokrati in liberalci, da naj se plača v denarju. Ima li res tako nevedne brave, da jim lahko vse natveže? Saj je vendar tu sploh znano, da so takrat na novo vstopivši delavcem žito v naturi odvzeli, da je tedaj ravno nasprotno obveljalo. — Zopet trdi, da je dekan pozneje starim provizionistom svetoval, naj si dajo žito v denarju izplačati. »Vse to imajo socialni demokrati še v dobrem spominu.« Kak spomin pa je to? Na shodu se je pač za to šlo, naj se izrazijo stranke, ali so za žito v naturi, ali v denarju. Ko so obe nasprotni stranki govorili proti žitu, je ministristvo odpravilo žito, kakor pri drugih svojih rudnikih. Gotovo je, da ga več ne vpelje, ker ima s tem le stroške in sitnosti, ko se je žito pozneje podražilo in se je penzionistom radi tega njih provizija za toliko znižala, kolikor dražje je bilo žito, vprašali so stari rudarji, kaj jim je storiti. Dekan jim resnico odgovoril, da na žito v istem smislu, kakor so ga prej dobivali, ni več misliti, vsakteri naj si pa sedaj pomagata, kakor izprevidi, da je za njega boljše. Če izračuni, da bode ceneje moko dobil v društvu ali v prodajalni, kakor mu pa erar žito zaračuna, naj raje žito pusti in denar vzame. Nekateri so to storili, drugi ne, in sicer radi tega ne, ker so menili, da imajo staro pravico, da dobe žito zastonj, denarno svoto pa vedno isto. Skušnja več let pa kaže, da se motijo in se bodo še motili. Te nezadovoljne reveže pa hujskajo znani ljudje še bolj s tem, da kažejo na katoličane, ki so vsega tega krivi, češ, oni bi lahko vam pomagali, pa nočejo, ker se delavcu ne sme dobro goditi. Koliko kalinov pa bodo na take limanice vjeli?

V Domžalah V nedeljo 28. t. m. se vrši v Domžalah otvoritev »Društvenega doma«. Slovesnost se prične ob pol deveti uri, kjer se sprejmejo gostje, ob deveti uri maša in

pridiga, ob pol enajsti uri pa slavnost pred domom, kjer svira domžalska godba. Ob pol dvanajsti uri izprevod skozi Domžale, ob 4. uri popoldne pa javna telovadba Orlov kamniškega okrožja. Po telovadbi je ljudska veselica z raznovrstnim sporedom. Na slavnosti govori tudi poslanca dekan Ivan Lavrenčič in profesor dr. J. Ev. Krek. Vse naše somišljenike uljudno vabimo k tej slavnosti!

Prometna zveza.

Članom »Prometne zveze«. Tovariši! Opozorim Vas na poročilo gospoda poslanca Gostinčarja (v št. 38.) in g. odposlanca osrednjega odbora Langenderja (v današnji številki »Naše Moči«) iz izrednega občnega zborovanja naše skupine. Obe poročili Vam jasno kažeta blagonosni pomen »Prometne zveze«, čitajte jih marljivo in pazljivo, kajti oni Vam bodo dobro služili pri delu za naš napredek. Ne vrzite časopisa, ko ga prečitate, v kot, ampak dajte ga z roke v roko, da tudi tisti, ki morda še sploh ne vedo za »Prometno zvezo« tudi zvedo za njen obstoj. Na srce Vam polagamo: Agitirajte in nabirajte novih članov, kajti čim več nas bo v skupini združenih, tem večji bo naš vpliv in naša moč. Vsak član si naj stavi nalogo vsaj enega tovariša za člana pridobiti in sam bo vesel uspeha, ko bo videl, kako skupina narašča. Razširjajte našo idejo med tovariši - sotrpin, ne bojte se sempatja kako grenko slišati, ker s strahom in omahljivostjo škodili bi le sami sebi. Zabavljanje nasprotnika je vedno dokaz, da se on boji in boječega se sovražnika se pač lahko ugonobi. (Z ozirom na omejen prostor smo prisiljeni, da razdelimo Langenderjev govor v več števil. — Uredništvo.)

Agitirajte pa tudi za naš časopis »Našo Moč«. Povsod, kamor zahajate, morate najti »Našo Moč«, kjer je ni, tudi Vas ni treba biti. Kdor ni z nami ni za nas in mi ne zanj. V Kufsteinu je nek soc. demokrat zahteval, da se tirolskih kršč. socialistov časopis naj odstrani. Taki drvarji mi nočemo biti in pustimo vsakemu svobodo, ampak to pa odločno zahtevamo, da zraven sovražnega nam časopisa vise tudi naši listi. Če razširimo »Našo Moč« kolikor mogoče, se bo tudi list sam razširil in zamogel številne naše tožbe in druge doipse lažje obelodaniti, kakor pa zdaj, ko nam je le skromen prostorček odmerjen, ker tudi drugi stanovi imajo svojih teženj mnogo za potožiti. Torej razširjajte »Našo Moč« in pošiljajte pridno dopisov, kaj bo mogoče, bo vse prišlo na vrsto. Več bo list o nas prinašal, tem zanimivejši bode tudi za nas postal.

V zadnji številki se je vrnila pomota glede govora poslanca Gostinčarja o soc. zavarovalnici. Gostinčar je dejal, da zna biti v odseku do novega leta predloga že rešena, ne pa da postane že zakon. Toliko v pojasnilo.

Govor zastopnika osrednjega odbora »Prometne zveze« g. Langenderja na izvanrednem občnem zboru skupine Ljubljana dne 13. avgusta.

Uvodom svojega govora se poročevalec oprostí, da mora govoriti nemško, ker osrednji odbor nima ljudi na razpolago; ki bi bili zmožni slovenskega jezika ter izrazi zborovalcem iskren pozdrav osrednjega odbora s priznanjem, da je skupina Ljubljana, ena tistih, na katere je centrala, kar se tiče delavnosti, ponosna.

Nadaljuje: Dasiravno nam soc. demokrati povsod, koder le mogoče mečejo polena pod noge, vendar se »Prometna zveza« vilo razvija. Priča, da se razširjujemo in naša ideja vedno bolj in bolj prepoja in prepričuje železničarje - trpine je, da so se v kratkem času ustanovile tri nove, močn eskupine in sicer: Znaim, Dornbirn in Stockerau, v krajih, ki so se smatrali popolnoma rdečim. Pa tudi že obstoječe skupine veselo in vedno bolj in bolj rastejo. To dejstvo pa je pripisovati temu, da se v »Prometni zvezi« nahajajo le zreli moške, ki so resnega dela zmožni. Več ali manj si je že slehern tu ali tam kak rog dobil in izprevidel, da je k dobremu napredku treba prevdarnosti in zdrave misli. Zato so se zapisali, ne zmeneč se za

zbadanja rdečkarjev pogumno v »Prometno zvezo«. Izprevideli so pa ti moške tudi, katere dobrote jim nudi »Prometna zveza«.

Mrliška odpravnina.

Ko je »Prometna zveza« mrliško odpravnino vpeljala, zavpili so soc. demokrati, češ, zveza da je pravcato pogrebno društvo. S tem so nas sramotili več časa, ko so pa izprevideli, da njihovo zbadanje in nesramno obrekovanje ničesar ne izda in da jim njihovi sicer zvesti pristaši pričenjajo hrbet kazati spravili so se tudi sami in ustanovili pogrebno odpravnino po zgledu »Prometne zveze«. Ali glej smolo! Med tem časom se je zakon izpremenil in ni bilo več dovoljeno in tudi ne bo več, da bi se prispevki za odpravnino sproti od članov pobirali, ampak po novem zakonu se mora za vsakega zavarovanja gotova svota takoj pri vstopu vložiti. Soc. demokratične organizacije pa tudi nimajo nič, ker če je kaj pinka v blagajni, ga gotovo prav v kratkem kak »pošten sodrug na varno spravi«. (Najbrže zato, da ne bi »pinka« kdo ukradel. Opomba stavca.)

Vun z našimi pravicami!

Ljubljanska predilnica in nedeljski počitek. Da se v omenjeni tovarni, izrablja nedeljski počitek, temu ni krivo samo vodstvo, ampak v precejšnji večini mojstri in rokodelci. Čestokrat bi se delo, ki se dela v nedeljo, lahko naredilo med tekom strojev, ker je popolnoma zasigurana varnost, ker dostikrat se dela tam kjer ni nobenega stroja. Posebno pa opažamo to pri nekem mizarju in tudi pri ključavničarjih. Ob delavnikih se izgovarjajo, da so prestari, da ne morejo več delati, in v nedeljo? Seveda za dobro plačo se pride tudi v tovarno, da se nekaj ur izprehaja semtertje. Isto se godi v strojnici (mašinhau), o tem vedo veliko povedati ljudje, ki so bili zaposleni v omenjenem oddelku, kako se slepi vodstvo tovarne. Vprašamo, kako se more narediti do sto ur seveda čezurno na teden? Ali ni to naravnost škandal? Mi bi tudi proti temu ne imeli ničesar, ko bi ravno vsled tega ne trpelo delavstvo. Ako pa delavstvo prosi za boljšo plačo, se pa navadno odgovori, imamo toliko stroškov, sedaj ne moremo. Opozarjamo vodstvo, da naj si nekaj stroškov prihrani pri nedeljskem delu. Osebe pa, ki so pri tem prizadete, jih za enkrat ne imenujemo z imeni, ker smo prepričani, da bodejo opustili te navade, da se hodi v tovarno kadit vržinke in brat »Slovenski Narod« ob nedeljah in zato seveda si pustijo dobro plačati. Mi Vam svetujemo, da pazljivo prečitate delavni red o nedeljskem počitku. Isto priporočamo tudi tovarniškemu vodstvu, da naj nekoliko bolj pazi, kdo zasluži dobro plačo, ali ne delavstvo, ki se poti od jutra do večera pri mučnem delu za majhno plačo, ali oni, ki roke nosijo na tistem delu telesa, kakor kmet, kadar proda svoje posestvo. Toliko za enkrat.

Okno v svet.

J. X. Sava. 1. Samoobsebi umevno. 2. Glede na vprašanje, zakaj da nismo ocenili dr. Ušeničkovega »Socializma«, omenjamo, na naš list kratko oceni vsako knjigo, ki se pošlje uredništvu v vpogled. Proti tej častnikarski navadi celega sveta ne bomo postopali.

Razpust N. D. O. Vlada je razpustila takozvano N. D. O. v Ljubljani. Bili so v tej organizaciji sami mladički. Vajenci, katere so komandirali liberalni mojstri v to društvo. Pobje so mislili, da ni okolu njih nič več sveta in so se smatrali vsposobljene, da demonstrirajo z neko resolucijo za češke protimilitariste ki so v ječah. »Cicimbambule«, tako so jih nazvali v Ljubljani, so si s to oslarijo izkopali grob.

Krvavi spopadi. V Bari (južna Italija), so stanovanja grozno draga. Radi tega je delavstvo v znak protesta proglasilo generalno stavko. Pri demonstracijah pa je prišlo med orožništvom in delavstvom do krvavega spopada. En orožnik je bil mrtev in do 40 demonstrantov in orožnikov težko ranjenih.

»Družinska pratika« za navadano leto 1911 (365 dni). V Ljubljani. Samozaložba »Tiskovnega društva«. Cena 24 v. Družinsko pratiko najtoplejše priporočamo našim bravcem in bravkam. Poleg navadnega kalendarkega dela obsega tudi zelo zanimiv pregled o važnejših dogodkih, ki so se pripetili, od kar je zagledala njena prednica beli dan. Med drugim prinaša dr. Karol Luegerjev životopis z Luegerjevo podobo, Cesar v Bosni, kakor tudi lepo zadeto sliko rajnega prelata Janeza Rozmana, pesnika Antona Medveda, kakor tudi še druge čedne slike. Tudi zabavni del je zelo mikaven. Družinsko pratiko še posebno zato priporočamo, ker je spisana v smislu načel »Vse-slovenske Ljudske Stranke«. Družinska pratika se dobi po vseh trgovinah. Kdor zahteva, naj se mu pošlje po pošti, naj jo naroči v prodajalni »Katoliškega tiskovnega društva« v Ljubljani in naj doda ceni 24 v še 10 v za poštino. Razprodajaleci dobe znaten popust.

Voditelji soc. demokratov so, kakor je znano sami bogataši in kapitalisti. Eden takih je tudi voditelj čeških rdečkarjev v Brnu Karl Vaněk. Ta proletarec sprejema kot ajnik okrajne bolniške blagajne 4000 K. Ker pa to ne zadostuje, izdaja na svojo roko list, v katerega mora, moralno prisiljen, inserirati vsak trgovec, ki je pri okrajni bolniški blagajni. Soc. demokrati so vkljub vsem svojim barvam kapitalistiška stranka, torej je tudi vsa njihova finančna umetnost kapitalistična.

Listnica uredništva. Josef S. Javornik. Vaša srečka še ni izžrebana.

Vesel je revež

Brez zlatá — če

mu želod'c krepčá!

Želodčni likér „FLORIAN“ ne slabi in ne omami, ampak daje moč in veselje do dela!

Ljudska kakovost liter K 2.40.

Kabinetna kakovost „ „ 4.80.

Naslov za naročila: „FLORIAN“, Ljubljana.

Postavno varovano.

A. ŽIBERT
• LJUBLJANA •
PREŠERNOVA ULICA
PRIPOROČA SVOJO VELIKO
ZALOGO ČEVLJEV
DOMAČEGA IZDELKA.

Priporočamo našim gospodinjam pravi :FRANCKOV: kavni pridatek iz zagrebške tovarne.

**Veliki nakup zniža ceno
Veliki promet
omogoči veliki nakup**

Vsled tega gledam edino na veliki promet in prodajam blago po najnižjih cenah. Ne visoke cene, ampak veliki promet je moj dobiček, ker se blago hitreje proda, sfranka je zadovoljna ker sveže blago po ceni kupi. Pri nakupu manufakturnega (gvaninega) blaga dobi se za moške ali ženske fino ali proslo blagovolje se poslužiti tvrdke

R. Miklauc

Ljubljana, Stritarjeva (Špitalska) ulica 5, to je glavna trgovina. Podružnice tvrdke so: Pri Skofu, Pogačarjev trg (Sadni trg) v veliki mestni hiši Pri Miklavžu, Medena

ulica

V vseh teh trgovinah se bodele prepričali v veliki zalogi blaga vseh vrst v nizkih cenah in prijazni postrežbi

Pazite natančno na imenovane tvrdke!

Na deželo se pošiljajo vzorci poštne prosbo

Velika zaloga! Nizke cene!

Radi velike zaloge znatno znižane cene!!!

Ugodna prilika za nakup: vezenin, pričetih in izvršenih žen. ročnih del, idrijskih čipk, vstavkov, svile, volne, bombaže i. t. d.

Velika izbira drobnega in modnega blaga: rokavic, nogavic, ovratnikov, kravat i. t. d. Predtisk in vojenje monogramov ter drugih risb. - Primerna darila za godove in druge prilike -

Priporoča se z velespoštovanjem

FR. MERSOL, Ljubljana, Mestni trg 18.

Pozor slov. delavska društva!

Kupujte svoje potrebščine pri znani in priporočljivi domači manufakturni trgovini

JANKO ČEŠNIK

(pri Češniku)

LJUBLJANA

Lingarjeva ulica - Stritarjeva ulica

v kateri dobite vedno v veliki izbiri naj-novejše blago za ženske in moška oblačila.

Postrežba poštena in zanesljiva.

Cene najnižje.

Gričar & Mejač

Ljubljana

Prešernova ulica št. 9

priporočata svojo največjo zalogo izdelanih oblek za gospode, dečke in otroke

novosti

v konfekciji za dame

Lekarna „PRI KRONI“ Mr. Ph. BOHINCA

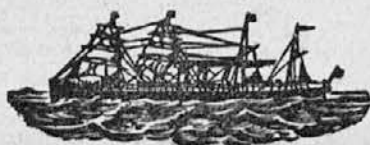
v Ljubljani, na vogalu Bleiweisove in Rimske ceste

priporoča sledeča zdravila:

Balzam proti želodčnim bolečinam, steklenica 20 vin., 6 steklenic 1 krono.
Kaplje za želodec, izvrstno, krepljeno in slast do jedi pospešujoče sredstvo, steklenica 40 vin., 6 steklenic 2 kroni.
Kaplje zoper želodčni krč, steklenica 60 vin., 6 steklenic 2 kroni 50 vin.
Kaplje proti zobobolu, steklenica 20 vin.
Mazilo zoper pege, lonček 1 K.
Obliž za kurja očesa, bradavice in trdo kožo, mala škatljica 50 vin., večja 1 K 20 vin.
Odvajalne kroglice, škatljica 30 vin.
Posipalni prašek, proti ognjivanju otrok in proti potenju nog, škatljica 50 vin., 6 škatljic 2 kroni 50 vin.
Protinski cvet, proti trganju po udih, steklenica 1 krono.
Ribijske olje, steklenica 1 krono.
Salicilni kolodij za odstranitev kurjih oces, bradavic in trde kože, steklenica 70 vin.
Tinktura za želodec, odvajalno, krepljeno in slast pospešujoče sredstvo, steklenica 20 vin., 6 steklenic 1 krono.
Tinktura za lase, steklenica 1 K.
Trpotčev sok, izvrsten pripomoček proti kašlju stekl. 1 K.
Železnato vino, steklenica 2 kroni 60 vin., in 4 krono 80 vin.
Železnate kroglice, proti bledeci (Bleichsucht) mala škatljica 70 vin., velika 1 krono 60 vin.

Edina in najkrajša črta v Ameriko!

Samo 6 dni!

Samo 6 dni!

HAVRE NEW-YORK

francoska prekmorska družba.

Veljavne vozne liste (Sifkarte) za francosko linjo čez Havre, ter liste za povratek iz Amerike v domovino in brezplačna pojasnila, daje samo

ED. SMARDA

oblastveno potrjena potovalna pisarna v Ljubljani, Dunajska cesta št. 18 v novi hiši »KMETSKA POSOJILNICA« nasproti gostilne pri »FIGOVCU«.

Matej Orehek Ljubljana

prodajalna v lastni hiši Kolodvorska ulica 26

Največja izbira raznovrstnega blaga kot: izdelanih oblek domačega izdelka, velika izbira klobukov in čepic, vseh velikosti obuvala, perila, ovratnic, kovečkov za izseljence, srebrnih ur in verig in vseh galanterijskih predmetov priporočam

50% prihranite

stroškov v gospodinjstvu na mleku, sladkorju in kavi; **kri, moč, zdravje** dosežete in ohranite, ako pijete

SLADIN

Kdor se hoče o tem prepričati, dobi vsak knjižico brezplačno

v lekarni Trnkóczy zraven rotovža v Ljubljani ali po pošti, vsak, kdor po njo piše.

Denarni promet v l. 1908 čez 72 milijonov K.

Najboljša, najsigurnejša prilika za štedenje!

Stanje vlog čez 20 milijonov K.

LJUDSKA POSOJILNICA

registrovana zadruga z neomejeno zavezo

Miklošičeva cesta 8, pritličje v lastni hiši nasproti hotela 'Union' za franč. cerkvijo

prejema hranilne vloge vsak delavnik od 8. ure 4 1/2 0 brez kaknega odbitka, tako da prejme vložnik zjutraj do 1. ure popoldan ter jih obrestuje po 4 1/2 0 od vsakih 100 kron čistih 4.50 na leto.

Hranilne knjižice se sprejemajo kot gotov denar, ne da bi se njih obrestovanje kaj prekinilo. Za nalaganje po pošti so poštno-hranilnične položnice na razpolaganje.

Dr. Ivan Sušteršič, predsed. Josip Šiška, stolni kanonik, podpred. Odborniki: Anton Belec, posest., podj. in trg. v St. Vidu n. L. Fran Povše, vodja, graščak, drž. in dež. posl. Anton Kobi, posest. in trg. Breg p. B. Karol Kauschegg, veleposest. v Ljubljani. Matija Kolar, stolni dekan v Ljubljani. Ivan Kregar, svetnik trg. in obrt. zbor. in hišni posest. v Ljubljani. Fran Leskovic, hišni posest. in blag. »Ljudske posojil.«, Ivan Poljak ml., tov., Karol Pollak, tov. in posestnik v Ljubljani. Gregor Šlibar, župnik na Rudniku.

Uzajemno podporno društvo v Ljubljani

Kongresni trg št. 19 reg. zadruga z om. por. Kongresni trg št. 19 sprejema hranilne vloge vsak delavnik od 8. do 12. ure po 4 3/4%, to je: daje za 200 kron 9 kron 30 vinarjev na leto.

Druge hranilne knjižice se sprejemajo kot gotov denar, ne da bi se njih obrestovanje prekinilo.

Rentni davek plača hranilnica sama. Najsigurnejša prilika za štedenje.

Kanonik A. Kalan l. r., Kanonik A. Sušnik l. r., predsednik, podpredsednik.

Ivan Jax in sin v Ljubljani

Dunajska cesta št. 17

priporočata svojo bogato zalogo ::

voznih koles

Šivalni stroji za rodbino in obrt

